Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT EN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Definitieve goedkeuring van de drie ontwerpen van decreet tot instemming met de luchtvaartovereenkomsten tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en respectievelijk Armenië en Oekraïne, anderzijds, en met de luchtvervoersovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Qatar, anderzijds.

Samenvatting
De Vlaamse Regering hecht haar definitieve goedkeuring aan de drie ontwerpen van decreet tot instemming met de EU-luchtvaartovereenkomsten – met EU-buurlanden Oekraïne en Armenië – en met de luchtvervoersovereenkomst met Qatar. De eerste twee overeenkomsten heffen de marktbeperkingen voor die landen op en verbindt hen met de interne luchtvaartmarkt van de EU. In ruil daarvoor nemen ze de EU-luchtvaartnormen over en passen ze de EU-luchtvaartvoorschriften toe. De overeenkomst met Qatar stelt de markt met alle EU-lidstaten in dezelfde mate open, waardoor de huidige regels en normen voor vluchten tussen Qatar en de EU worden aangescherpt.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie
Beleidsvelden: buitenlands beleid

Beleidsdomein: Mobiliteit
Beleidsveld: regionale luchthavens

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Totstandkoming

De zogenaamde 'open skies'-arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie vormden het vertrekpunt voor een extern luchtvaartbeleid. Juridisch gezien betekenen die arresten dat de lidstaten niet individueel kunnen onderhandelen over overeenkomsten inzake internationale luchtdiensten. De bestaande bilaterale akkoorden moeten dus worden aangepast. In economisch en politiek opzicht is het opzetten van een extern luchtvaartbeleid onderdeel van het streven om de internationale burgerluchtvaart te hervormen in de richting van meer flexibiliteit en liberalisering.

In haar mededeling 'Ontwikkeling van de agenda voor het externe luchtvaartbeleid van de Gemeenschap' van 11 maart 2005, beklemtoont de Europese Commissie het belang van het creëren van een gemeenschappelijke luchtvaartruimte met de oostelijke en zuidelijke buurlanden van de EU. De Commissie kent aan die landen een hoge prioriteit toe wegens economische en luchtvaartpolitieke redenen, maar ook als sectorale bijdrage aan het nabuurschapsbeleid van de EU. Het uiteindelijke doel is de EU en haar partners langs haar oostelijke en zuidelijke grenzen samen te brengen teneinde dezelfde marktregels te delen.

Eind 2015 stelde de Commissie een nieuwe luchtvaartstrategie voor. Het gaat om een toonaangevend initiatief met drie doelstellingen: de Europese economie stimuleren, de industriële basis van Europa verstevigen en het wereldwijde leiderschap van de EU bevorderen. De Europese Commissie keurde een ambitieus pakket voorstellen goed om op EU-niveau te onderhandelen over algemene luchtvaartovereenkomsten met belangrijke partnerlanden. Het gaat onder meer om de Associatie van Zuidoost-Aziatische landen (ASEAN), de landen van de Samenwerkingsraad van de Golf (GCC), Turkije, China, Mexico en Armenië.

Op 28 juni 2021 heeft de Raad van de Europese Unie groen licht gegeven om de drie voorliggende overeenkomsten te ondertekenen.

Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 11 februari 2020 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter vast. Zowel de federale overheid als de gewesten oefenen hun bevoegdheid uit. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. Indien binnen de 30 dagen na de notificatie van het verslag geen bezwaren worden geformuleerd, is het verslag definitief goedgekeurd.

De overeenkomsten werden ondertekend volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de Europese Unie en derde landen.

Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Regelgeving ter goedkeuring van internationale verdragen is vrijgesteld van een RIA (Omzendbrief VR 2014/13).

Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Ontwerpen van decreet die meermaals in dezelfde vorm voorkomen, moeten niet telkens voor wetgevingstechnisch- en taaladvies worden voorgelegd volgens Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2019/4 (aanwijzing nr. 297).

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

In zijn adviezen van 29 juni 2022 met kenmerken 71.574/3, 71.575/3 en 71.576/3 maakte de Raad opmerkingen inzake de bekendmaking van de normen waarnaar de overeenkomst verwijst, de procedure tot wijziging van de overeenkomst en/of bijlagen, de voorlopige toepassing en het opschrift van het decreet.

De adviezen worden uitvoerig besproken in de bijhorende memories van toelichting.

C. VLAAMSE BEVOEGDHEDEN

Overeenkomstig de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd, zijn de gewesten krachtens artikel 6, §1, X, 7°, bevoegd voor "de uitrusting en de uitbating van de luchthavens en de openbare vliegvelden, met uitzondering van de luchthaven Brussel-Nationaal". In de voorliggende overeenkomsten blijkt de gewestbevoegdheid uit de artikelen die betrekking hebben op de grondafhandeling, de toekenning van slots en luchthavenvergoedingen of gebruikersheffingen.

Daarnaast bevatten de drie overeenkomsten ook een artikel inzake milieubescherming. Die materie behoort overeenkomstig artikel 6, §1, II, van de BWHI eveneens tot de bevoegdheid van de gewesten.

De gewesten moeten op basis van artikel 6, §3, 6°, BWHI, ook betrokken worden voor het luchtverkeer op de regionale luchthavens en openbare vliegvelden, en voor de rechten die er betrekking op hebben.

De verdragsartikelen over de veiligheid en de beveiliging van de luchtvaart vormen een federale bevoegdheid. Overeenkomstig artikel 6, §4, 4°, BWHI, inzake het ontwerpen van de regels betreffende de organisatie en de uitwerking van de veiligheid van het luchtverkeer op de regionale luchthavens en de openbare vliegvelden, moeten ook hier de gewesten worden betrokken.

De federale en de gewestelijke bevoegdheid zijn dus bijzonder complementair.

2. INHOUD

De EU streeft naar de totstandbrenging van een brede Europese gemeenschappelijke luchtvaartruimte waarin haar buurlanden worden opgenomen. Die gemeenschappelijke luchtvaartruimte strookt met de ruimere doelstellingen van het EU-beleid en is, samen met de uitgebreide luchtvervoersovereenkomsten met belangrijke mondiale partners en horizontale overeenkomsten, een cruciaal onderdeel van dat beleid.

Het doel van deze overeenkomsten is de markt voor luchtvervoer openstellen en zowel consumenten als exploitanten nieuwe kansen te bieden. De luchtvaartovereenkomsten zullen de marktbeperkingen voor de EU-buurlanden in kwestie ongedaan maken en hen verbinden met de interne luchtvaartmarkt van de EU. In ruil daarvoor nemen ze de EU-luchtvaartnormen over en passen ze de EU-luchtvaartvoorschriften toe.

De luchtvervoersovereenkomst met Qatar stelt de markt met alle EU-lidstaten in dezelfde mate open, waardoor de huidige regels en normen voor vluchten tussen Qatar en de EU worden aangescherpt. Het is de eerste dergelijke overeenkomst die de EU met een Golfstaat sluit.

Daarnaast bevatten de voorliggende overeenkomsten clausules over milieu, sociale aspecten en eerlijke concurrentie, en krachtige mechanismen tegen concurrentieverstoring of ander misbruik.

Voor een uitgebreide toelichting van de overeenkomsten wordt verwezen naar de bijhorende memories van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 7 september 2021. Een gemotiveerd begrotingsakkoord is niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak, noch op de personeelsbudgetten.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag voor de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (ocmw's), de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld en ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring van de ontwerpen van instemmingsdecreet volgt de goedkeuring door het Vlaams Parlement in de bevoegde commissie en in de plenaire vergadering. Tot slot dienen de instemmingsdecreten te worden bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, inzake een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, gedaan te Brussel op 15 november 2021, alsook aan de bijhorende memorie van toelichting;

2° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst inzake een gemeenschappelijke luchtvaartruimte tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds en Oekraïne, anderzijds, gedaan te Kiev op 12 oktober 2021, alsook aan de bijhorende memorie van toelichting;

3° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de staat Qatar, anderzijds, gedaan te Luxemburg op 18 oktober 2021, alsook aan de bijhorende memorie van toelichting;

4° de Vlaamse minister, bevoegd voor mobiliteit, te gelasten om de voornoemde drie ontwerpen van decreet en de bijhorende memories van toelichting in naam van de Vlaamse Regering in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:
- drie ontwerpen van decreet;
- drie memories van toelichting;
- de teksten van de drie overeenkomsten in het Nederlands;
- de drie adviezen van de Raad van State d.d. 29 juni 2022.

//